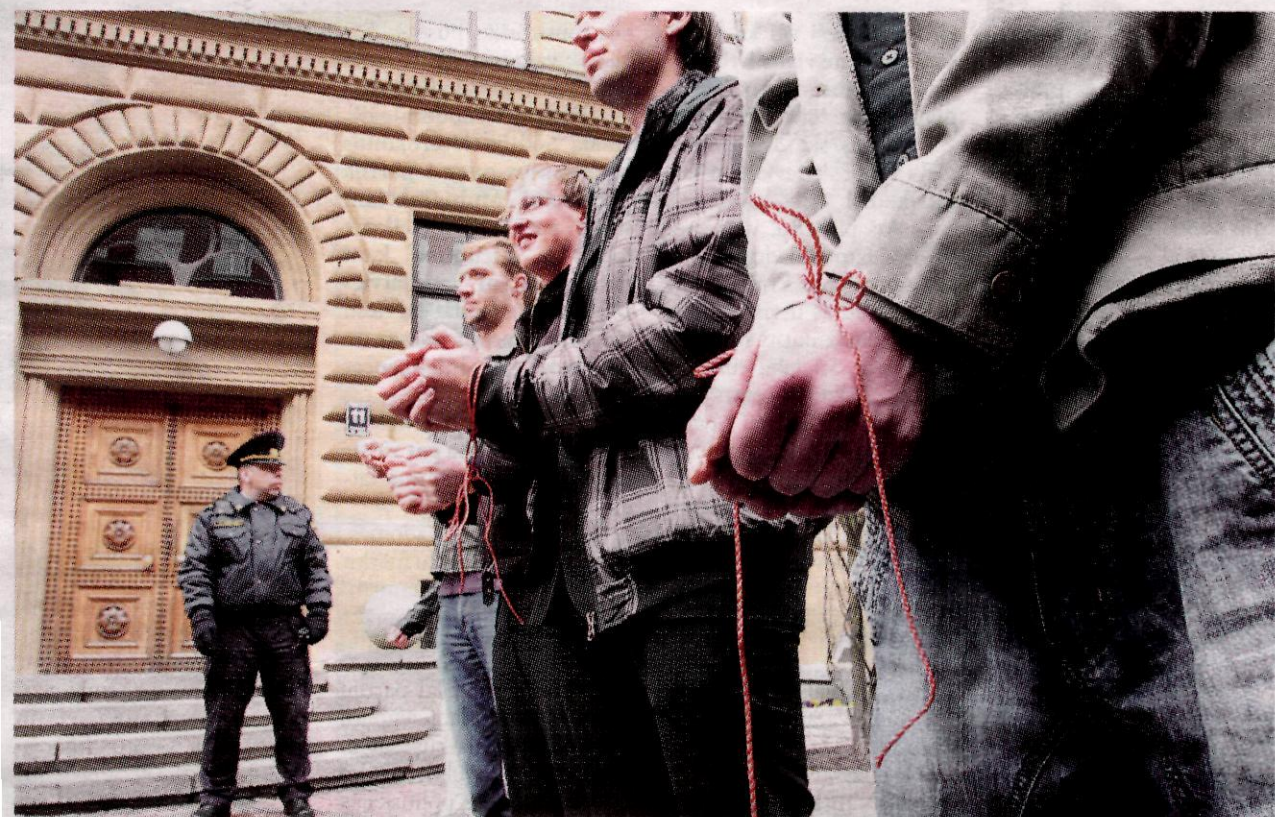

Kam lemt par augstskolu budžetu

Studenti nevēlas zaudēt balsi finansiālu lēmumu pieņemšanā

KARĪNAS MIEZĀJAS FŌTO

Studenti piketā sasēja rokas, lai simbolizētu iespējamo savu tiesību ierobežošanu.

ILZE KUZMINA

Saeimas deputātes Inas Druvietes priekšlikums ļaut augstskolu rektoriem vienpersoniski izlemt daudzus svarīgus jautājumus, tostarp pieņemt augstskolas budžetu un noteikt studiju maksas apmēru, izraisījis sašutumu gan studentos, gan citos augstskolu pārstāvjos.

Patlaban augstskolas budžetu sadala, kā arī studiju maksu un īres maksu par dzīvesvietu studentu viesnīcā nosaka augstskolu senāti, un tajos darbojas ne tikai mācībspēki – pietā daļa ir studenti. Turklāt studentu frakcijai ir tiesības uzlikt veto kādam senātā iekšējā lēmumam. Tādējādi, piemēram, Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) studentu pārstāvjiem senātā izdevies nobloķēt lēmumu par studiju un īres maksas paaugstināšanu, stāsta RTU Studentu padomes prezidents Juris Iljins. Veto uzlikšana nozīmē, ka lēmumu nevar pieņemt. J. Iljins

stāsta, ka ne vienmēr veto tiešām vajag izteikt, dažkārt pietiekot ar to piedraudēt, lai citas senāta frakcijas jau būtu gatavas meklēt kompromisu. "Ja visu noteiks rektors, studentiem tiks atņemtas iespējas ietekmēt finansiālus lēmumus," teic J. Iljins.

Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētāja I. Druviene ("Vienotība") toties uzskata – ja rektoram saskaņā ar likumu jāatbild par augstskolas finansiālo darbību, vajadzētu ļaut viņam par to arī lemt. Viņaprāt, senāta izlemšanai jāatstāj tikai jautājumi, kas skar studiju un pētniecības procesu, savukārt budžeta jautājumiem nevajadzētu būt atkarīgiem no polemikas studentu un profesoru starpā.

Lai cīnītos pret deputātes ierosinājumu, Latvijas Studentu apvienība vakar organizēja piketu pie Saeimas, kurā stāvēja ar sasiētām rokām, tādējādi simbolizējot studentu tiesību aizskārums.

Pret rektoru varas palielināšanu ir ne tikai studenti. Vēstuli, kurā komisija lūgta neatbalstīt attiecīgās izmaiņas Augstskolu likumā, parakstījis arī Latvijas Universitātes Senāta priekšsēdētājs profesors Māris Kļaviņš. Senāta sēdē pret šādiem grozījumiem balsojis arī pašreizējais LU rektors Mārcis Auziņš.

Komisijas sēdē vakar pret I. Druvietes ierosinājumu iestājās arī Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāve Gita Rēvalde, Augstākās izglītības padomes vadītājs Jānis Vētra, kā arī vairāki deputāti. Viņi norāda, ka būtu bīstami rektora rokās koncentrēt tik daudz varas – rektora amatā var ievēlēt arī cilvēku, kam nav nekādas pieredzes pārvaldē, un būtu bīstami šādas neprašas rokās ielikt lielu finansiālo varu.

I. Druviene gan iebilst, ka rektors nebūtu nekāds vietvaldis – šo amatpersonu demokrātiski ievēl augstskolas Satversmes sapulce.

Un, viņaprāt, demokrātiski ievēlētā rektoram būtu jāuzticas. Rektori parasti konsultējoties gan ar augstskolas senātu, gan Satversmes sapulci.

I. Druvietes pusē daļēji nostājās RTU padomnieku konventa priekšsēdētājs, uzņēmējs Normunds Bergs, kurš norāda – nav pamata uzskatīt, ka rektors ir neziņošāks finansiālos jautājumos nekā senāts, kas sastāv ne jau no uzņēmējiem, bet gan studentiem un akadēmiskā personāla. Viņaprāt, vispareizāk būtu, ja par finansiāliem jautājumiem rektors lemtu kopā ar īpašu padomi, kurā būtu ne tikai studentu un mācībspēku, bet arī sabiedrības pārstāvji. "Citādi ir tā, ka sabiedrība finansē augstskolas, bet par naudas izlietojumu lemj tikai studenti un akadēmiskais personāls," teic N. Bergs.

Komisija vienojās atlikt lēmuma pieņemšanu. To, kam būt atbildīgam par augstskolu finansēm, izlems nākamajā nedēļā.